

Fysioterapeuters arbetsmiljö och fortbildning – en utmaning för primärvården

En rapport baserad på Fysioterapeuternas medlemsundersökning 2024

Innehåll

Förord	3
Sammanfattning	4
Arbetsmiljö: Mer än hälften överväger att lämna arbetet på grund av hög arbetsbelastning	4
Fortbildning: Sju av tio har inte den fortbildning de behöver för att säkerställa en god hälso- och sjukvård.....	4
Fysioterapeuterna tycker	5
Bakgrund	6
Resultat - arbetsmiljö	7
Hög andel har svårt att hinna med det direkta och indirekta patientarbetet	7
Tidspress drabbar patientsäkerheten	7
Mer än hälften får inte den återhämtning de behöver	8
En femtedel av sjukskrivning beror på hög arbetsbelastning	9
Mer än hälften upplever etisk stress	10
Sex av tio överväger att lämna.....	11
Arbetstiden räcker inte till.....	13
Resultat - fortbildning.....	14
Fyra av tio fysioterapeuter saknar en fortbildningsplan	14
Tid och pengar - främsta orsakerna till att inte fortbilda sig.....	14
Otillräckligt med kunskapsstöd vid fortbildning.....	15
Bristfällig fortbildning – säkerställer inte god och säker vård.....	16
Drygt hälften lade mindre än två dagar per år på extern fortbildning	17
Drygt var tredje deltar inte i någon internutbildning	18
Slutord: tid att förbättra arbetsvillkoren	19

Förord

Fysioterapeuter är den tredje största legitimerade yrkesgruppen i svensk hälso- och sjukvård. Varje år undersöker och behandlar fysioterapeuter ett stort antal patienter. 2023 noterades nästan åtta miljoner¹ patientbesök, varav den absoluta majoriteten inom primärvården.

Fysioterapeuter i den regionala primärvården finns exempelvis på vårdcentraler och på rehabiliteringsenheter. Fysioterapeuter har redan idag ett utökat ansvar inom primärvård som första instans för personer med smärta i muskler och leder. Fysioterapeuter som första bedömare leder till ökad tillgänglighet, nöjdare patienter, bättre hälsa och bättre användande av primärvårdens resurser.

Fysioterapeuter besitter en specialiserad kompetens som ingen annan yrkesgrupp i vården kan ersätta. Vi utgör en viktig del i vårdkedjan, och i teamarbetet. Dessutom är fysioterapeutiska insatser resurs- och kostnadseffektiva och minskar behovet av exempelvis operationer och läkemedelsanvändning. Att få vård hos en fysioterapeut kan för personen innebära minskat lidande och förbättrad livskvalitet, vilket kan öka arbetsförmåga och förebygga eller minska sjukskrivning.

Denna rapport bygger på data från Fysioterapeuternas medlemsundersökning 2024. Rapporten visar på brister i arbetsmiljö och tillgång till fortbildning för fysioterapeuter i den regionala primärvården. Det drabbar i slutändan patienterna, då patientsäkerheten riskerar att bli lidande. Men det innebär också en mindre effektiv vård, när fysioterapeuter som resurs inte används på bästa sätt.

Vårdgivarna behöver stärka sin kompetensförsörjning och öka takten i omställning till en nära vård. Då behöver fysioterapeuter ha bättre förutsättningar att bidra.

Cecilia Winberg, ordförande Fysioterapeuterna

¹ SKR, verksamhetsstatistik 2023, 2023-05-21, [Verksamhetsstatistik-2014-2023-SKR.xlsx](https://www.skr.se/verksamhetsstatistik-2014-2023-SKR.xlsx) (live.com)

Sammanfattning

Svaren visar att arbetssituationen i den regionala primärvården har stora utmaningar. Förutsättningarna att kunna vidareutveckla och förnya sin kompetens som fysioterapeut är otillräckliga. Det hämmar fysioterapeuternas möjlighet att använda hela sitt yrkeskunnande och ökar den etiska stressen genom att inte kunna erbjuda den vård de vill kunna ge.

Resultatet åskådliggör därtill en otillfredsställande arbetsmiljö bestående av hög arbetsbelastning, otillräcklig återhämtning, stress och tidsbrist. Bristerna i arbetssituationen gör att flera fysioterapeuter överväger att lämna sina jobb, men det drabbar också patientsäkerheten.

Arbetsmiljö: Mer än hälften överväger att lämna arbetet på grund av hög arbetsbelastning

Undersökningen visar att:

- En stor andel fysioterapeuter i den regionala primärvården överväger att antingen byta arbetsplats eller helt lämna fysioterapiyrket till följd av den höga arbetsbelastningen.
- Varannan fysioterapeut i den regionala primärvården anger att de i någon utsträckning inte hinner med det direkta patientarbetet under sin arbetstid.
- Knappt en tredjedel av fysioterapeuterna anser att bristerna i deras arbetssituation påverkar patientsäkerheten.
- Mer än hälften av fysioterapeuterna i den regionala primärvården uppger att de inte har möjlighet att ta raster och koppla av från arbetet samt att de inte får den återhämtning som de behöver mellan arbetspassen.
- Mer än hälften av fysioterapeuterna upplever etiskt stress till följd av ekonomiska och organisatoriska orsaker.

Fortbildning: Sju av tio har inte den fortbildning de behöver för att säkerställa en god hälso- och sjukvård

Undersökningen visar att:

- Fyra av tio fysioterapeuter saknar en fortbildningsplan.
- Mer än hälften anser att det både råder brist på tid och pengar för fortbildning.

- Sju av tio anser att de inte erhåller den fortbildning (på betald arbetstid) de behöver för att kunna säkerställa en god och säker hälso- och sjukvård.
- Nästan var femte fysioterapeut i den regionala primärvården lade mindre än en dag på extern fortbildning på betald arbetstid under året 2023.
- Drygt var tredje fysioterapeut i den regionala primärvården ägnade ingen tid åt internutbildning på arbetstid under 2023.

Fysioterapeuterna tycker

Våra medlemmars svar synliggör brister i såväl arbetsmiljö som möjlighet till fortbildning. Det får direkta konsekvenser i form av sjukskrivning, men påverkar också möjligheten att rekrytera till sektorn. Det får också konsekvenser för patientsäkerheten, och för möjligheten att bedriva en effektiv och ändamålsenlig vård.

Fysioterapeuterna anser att:

- **Fokus ska vara på patienter – inte på att plocka pinnar.** Ersättningssystem inom primärvården måste ge utrymme för en god arbetsmiljö samt ett patientsäkert och evidensbaserat arbetssätt. Att ha stor andel prestationsbaserade ersättningar där enbart patientbesök ersätts leder till stress och riskerar att skapa felaktiga incitamentsstrukturer.
- **Det ska finnas tid att göra jobbet, på jobbet.** Fysioterapeuter ska garanteras tid för såväl det direkta som indirekta patientarbetet inom den ordinarie arbetstiden.
- **Det behövs en reglering som tydliggör arbetsgivarens fortbildningsansvar.** Fysioterapeuter måste garanteras fortbildning. Arbetsgivarens skyldighet att säkerställa fortbildning för fysioterapeuter måste regleras nationellt, genom föreskrift eller lag.
- **Alla ska ha en plan för sin fortbildning och det ska finnas öronmärkta resurser för fortbildning i verksamheterna.** Vår undersökning visar tydligt att många inte har en fortbildningsplan, och när resurser inte är avsatta specifikt för ändamålet så är risken stor att fortbildning prioriteras bort.
- **Det behövs en samlad nationell genomlysning av vårdvalens konsekvenser** och inverkan på såväl målet om en jämlik och god vård som arbetsmiljö och förutsättningar att utöva sitt yrke för vårdens medarbetare. Primärvården är idag ett obligatoriskt område för vårdval. Detta måste utvärderas. Regering och riksdag behöver ta ansvar för sin del.

Bakgrund

Fysioterapeuterna genomförde 2024 en medlemsundersökning som skickades ut till 10 001 av Fysioterapeuternas medlemmar. Närmare 3700 yrkesverksamma fysioterapeuter svarade på enkäten varav 1394 angav att de arbetar inom den regionala primärvården. Det utgör ungefär var tredje fysioterapeut i den regionala primärvården². Gruppen är skild från de som arbetar i den kommunala primärvården, men består av fysioterapeuter som arbetar på såväl regionsdrivna som privata verksamheter inom den regionala primärvården. Denna rapport fokuserar på hur fysioterapeuterna har svarat kring två av enkätens fokusområden, arbetsmiljö och fortbildning.

Syftet med denna rapport är att redogöra för fysioterapeuternas arbetssituation i den regionala primärvården med fokus på arbetsmiljö och fortbildning samt ge förslag på förbättringar.

² 2021 var 4210 fysioterapeuter sysselsatta inom primärvården. Personalstatistik inom primärvården – Delredovisning 2, Socialstyrelsen.
<https://www.socialstyrelsen.se/contentassets/d5d1242b5fa243589f733feafa717992/2024-3-8982.pdf> 2025-09-22

Resultat - arbetsmiljö

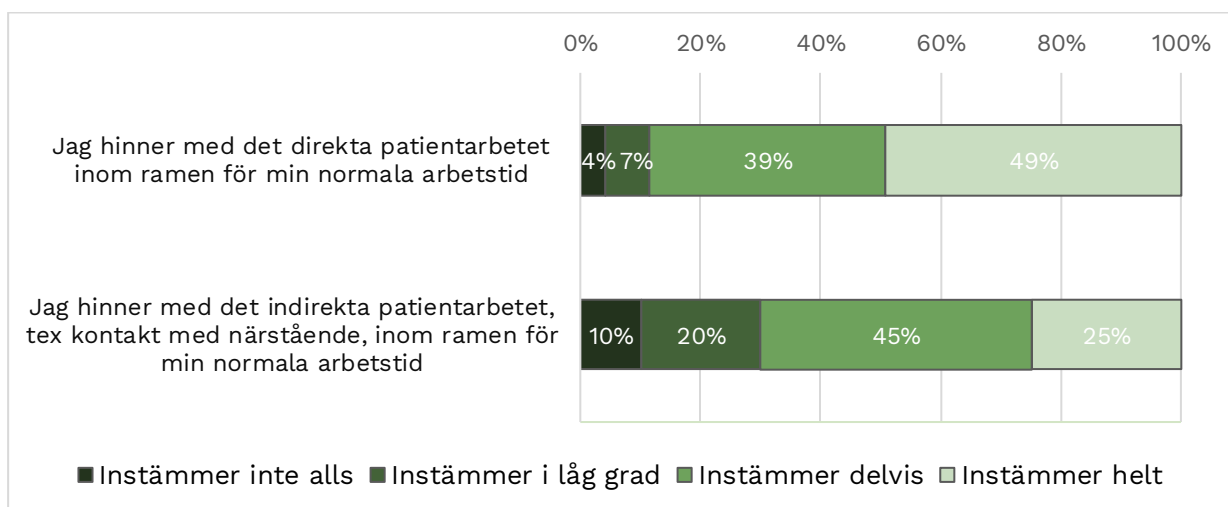
Hög andel har svårt att hinna med det direkta och indirekta patientarbetet

Varannan av de svarande fysioterapeuterna i den regionala primärvården anger att de i någon utsträckning inte hinner med det direkta patientarbetet inom ramen för sin arbetstid.

Tre av fyra av fysioterapeuterna svarar att de i någon utsträckning inte hinner med det indirekta patientarbetet exempelvis att dokumentera i journal eller ta kontakt med patientens närstående.

Var tionde anger dessutom att de inte alls hinner med det indirekta patientarbetet inom ramen för sin arbetstid.

Diagram 1. Att hinna med direkt och indirekt patientarbete

De som svarat ej relevant/ingen uppfattning är ej medräknade.

Tidspress drabbar patientsäkerheten

Totalt 28 procent av fysioterapeuterna i den regionala primärvården, upplever att brister i arbetssituationen delvis eller helt påverkar patientsäkerheten.

I fritextsvaren framgår tidsbrist, stress, underbemanning och brister i vårdkedjor som de främsta orsakerna som påverkar patientsäkerheten.

En stor del upplever tidsbrist och stress på jobbet, där de inte hinner förbereda sig inför besöken och inte har tillräckligt med tid med patienten. Tidspress och stress medför ökad risk för att något missas, glöms och att kvaliteten på vården försämras, vilket drabbar patientens hälsa.

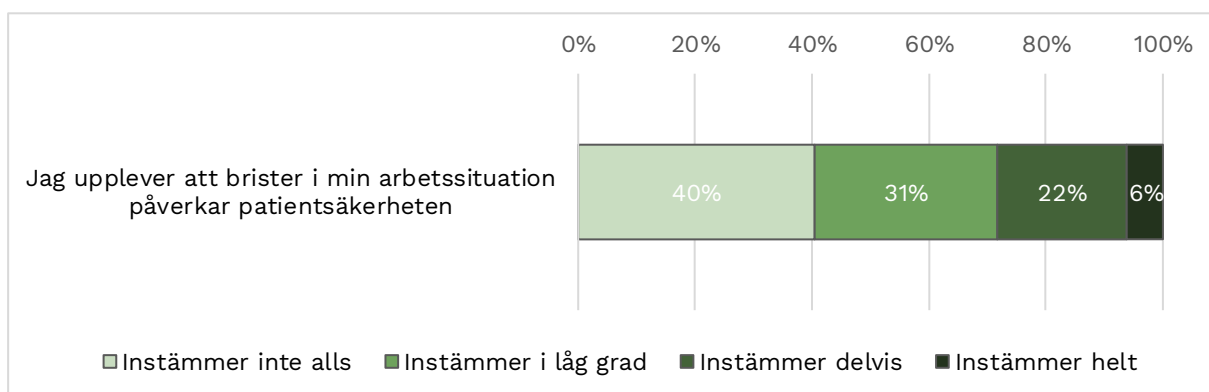
Så här svarar några av fysioterapeuterna i den regionala primärvården i enkätens fritextsvar:

”Stress över att hinna med dokumentation och annat administrativt kan göra att jag blir mindre uppmärksam på patienten framför mig.”

”Det kan bli att patienten inte får vård inom rimlig tid, att patienter hamnar mellan stolarna för att det tar för lång tid innan man hinner ringa och då glöms bort.”

”Kort tid för bedömning. Svårt att få till uppföljningstider inom rimliga tidsramar. Släpper patienter tidigare än vad man önskar.”

Diagram 2. Brister i arbetssituation påverkar patientsäkerheten

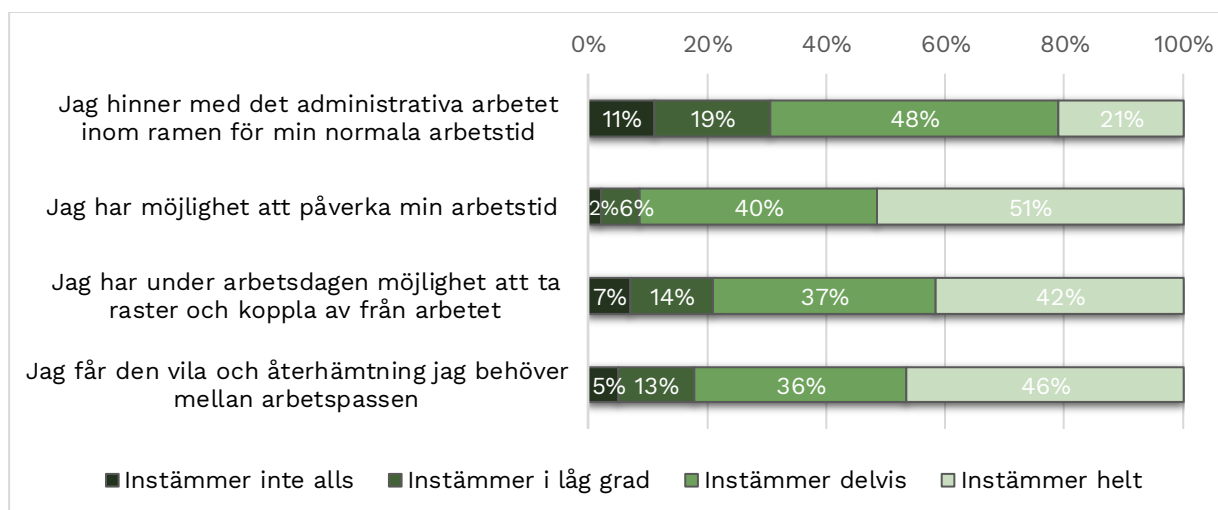
De som svarat ej relevant/ingen uppfattning är ej medräknade.

Mer än hälften får inte den återhämtning de behöver

Mer än hälften anger att de i någon utsträckning inte har möjlighet att ta raster och koppla av från arbetet, detsamma gäller möjligheten till vila och återhämtning mellan arbetspassen. Majoriteten av fysioterapeuterna tänker dessutom på sitt arbete när de är lediga, varav en femtedel instämmer helt med

påståendet. Strax över 60 procent anger att de i någon utsträckning inte får tillräckligt med handledning eller stöd på sin arbetsplats.

Diagram 3. Möjligheter till återhämtning under arbetsdagen samt mellan arbetspassen.

De som svarat ej relevant/ingen uppfattning är ej medräknade.

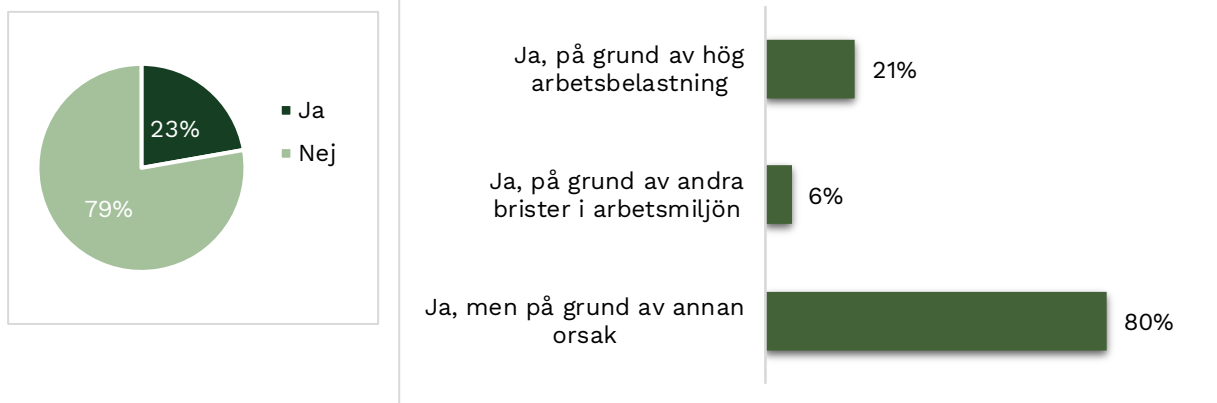
En femtedel av sjukskrivning beror på hög arbetsbelastning

Drygt en fjärdedel av fysioterapeuterna i den regionala primärvården anger att de har varit sjukskrivna från arbetet under 2023. Totalt 21 procent av de som varit sjukskrivna har svarat att de var det på grund av hög arbetsbelastning. Ytterligare sex procent anger att de varit sjukskrivna på grund av andra brister i arbetsmiljön.

Diagram 4a.

Har du varit sjukskriven de senaste 12 månaderna?

4b. Av vilken anledning?

De svarande kunde välja fler än ett svarsalternativ därför är den sammanlagda svarsfrekvensen mer än 100 procent i diagram 4b.

Mer än hälften upplever etisk stress

Innebörden av etisk stress redogjordes i enkäten som den inre konflikten som uppstår när fysioterapeutens professionella och etiska kompass inte stämmer överens med vad som är praktiskt genomförbart i den situation fysioterapeuten befinner sig i.

Ungefär 60 procent av de svarande fysioterapeuter i den regionala primärvården upplever etisk stress till följd av organisatoriska och ekonomiska faktorer. Med organisatoriska faktorer menas exempelvis planering, schemaläggning och samarbetet på arbetsplatsen.

Totalt 44 procent av fysioterapeuterna lyfter att bristen på fortbildning alternativt kompetensutveckling orsakar etisk stress. Nästan 40 procent anger att bristen på stöd från arbetsgivaren framkallar etisk stress.

Andra faktorer som orsakade etisk stress bestod av exempelvis ett högt patientflöde, tidsbrist, bristande ledarskap, en press över att ta emot så många patienter som möjligt och att ständigt göra prioriteringar.

Så här skriver några av fysioterapeuterna i den regionala primärvården i enkätens fritextsvar:

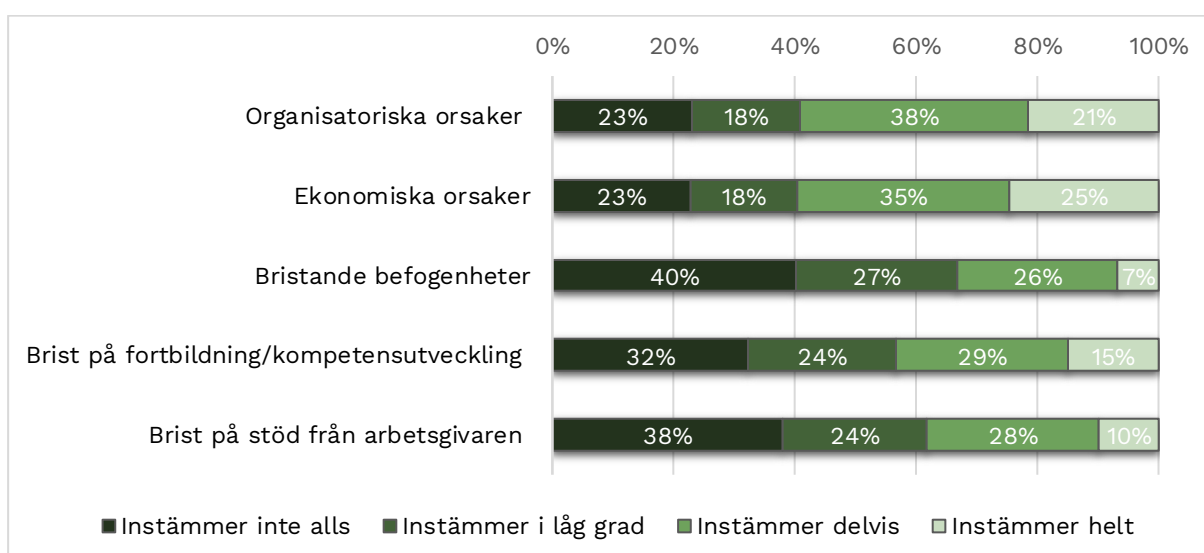
"Vill ta emot patienter tidigare men måste prioritera."

"Orimliga krav på produktion som hindrar arbete "på djupet" med patienter. "Du behöver inte göra ett 100% igt-jobb det räcker med 50%" sa en chef!"

"Poäng stressar, känner sig ofta otillräcklig både gentemot verksamheten och patienter."

"Begränsat med fortbildning och vidare utbildning/kurser tyvärr vilket gör att man tillslut står lite still i sitt kliniska arbetssätt."

Diagram 5. Orsaker till etisk stress

De som svarat ej relevant/ingen uppfattning är ej medräknade.

Sex av tio överväger att lämna

Knappt sex av tio av de svarande fysioterapeuterna i den regionala primärvården anger att de på grund av arbetsbelastningen funderat på att byta arbetsplats, gå ned i arbetstid, jobba på bemanningsföretag eller helt lämna fysioterapiyrket.

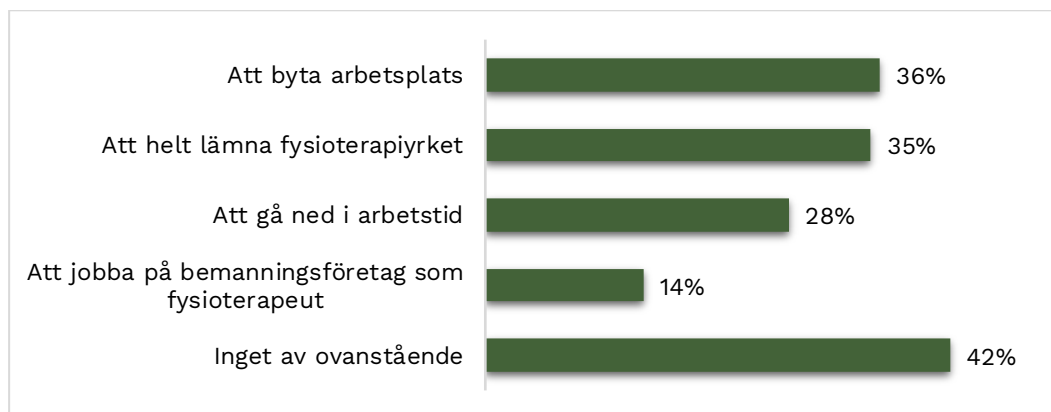
Under 2024 tog Fysioterapeuterna fram en rapport kring fysioterapeuters arbetsmiljö inom alla sektorer, där samtliga svar analyserades.³ I den uppger varannan fysioterapeut att de funderat på att lämna sin arbetsplats, att gå ned i arbetstid eller börja arbeta i bemanningsföretag. Denna rapport visar att en högre andel i den regionala primärvården gör samma övervägande till följd av hög arbetsbelastning. Resultaten visar en oroväckande andel om 35 procent som funderar på att helt lämna fysioterapeutyrket.

Så här skriver några av fysioterapeuterna i den regionala primärvården om arbetsbelastning i enkätens fritextsvar:

”Vakanshållande av fysioterapitjänst som medför ökad arbetsbelastning för kvarvarande fysioterapeuter. Ökat antal nybesök/fysioterapeut och att de fysioterapeutiska åtgärderna måste prioriteras ned till förmån för bedömningar gör att arbetstillfredsställelsen minskar.”

”Brist på säkra rutiner kring säker överrapportering mellan sjukhus, kommun och primärvård samt hög arbetsbelastning.”

Diagram 6. Arbetsbelastning och karriäröverväganden

De svarande kunde välja flera än ett svarsalternativ på frågan därför är den sammanlagda svarsfrekvensen mer än 100 procent.

³ Varannan överväger att lämna. En rapport om fysioterapeuters arbetsmiljö. Medlemsundersökning 2024.

Arbetstiden räcker inte till

Av de svarande uppger 40 procent att de arbetar mellan en till två timmar utöver sin ordinarie arbetstid i veckan och 15 procent att de arbetar tre till fyra timmar övertid.

Totalt 15 procent av fysioterapeuterna anger dessutom att de inte tidsregistrerar en till två timmar av sitt arbete i veckan, det vill säga att de arbetar gratis.

Så här skriver några av fysioterapeuterna i den regionala primärvården i enkätens fritextsvar:

”Jobbar gratis övertid för att slippa etisk stress och att behöva jobba fortare än jag klarar av. Alternativet är att lämna primärvården.”

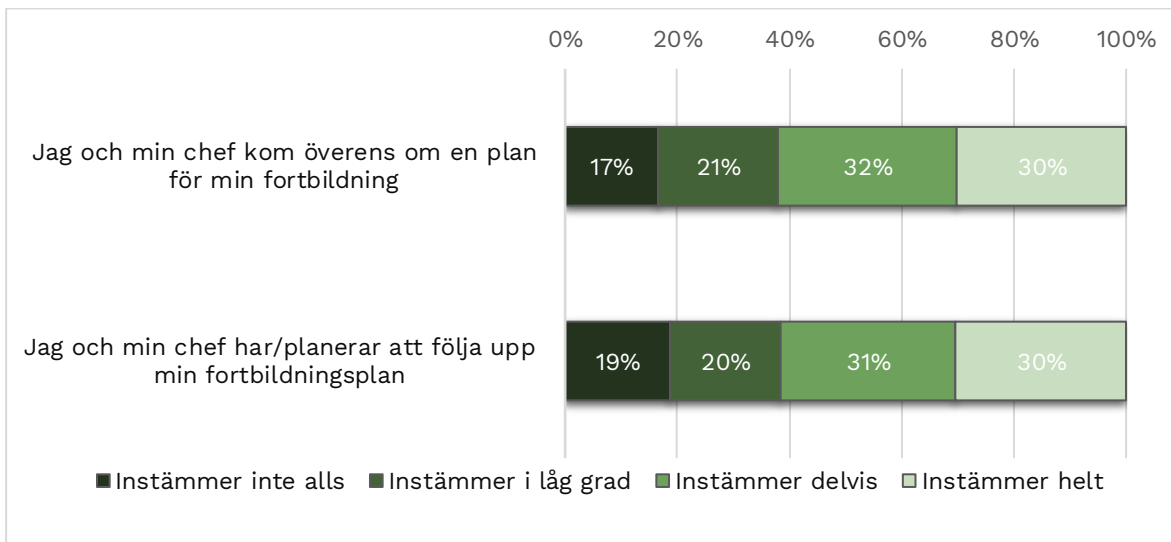
”Patientsäkerheten skulle påverkas mer om jag inte jobbade till jag är klar, vid behov oavlönat. Man hinner inte skriva avvikelserapporter, inte reflektera och jobba med förbättringsarbete. Hinner inte med fortbildning, rapportera till kollegor efter kurser etc.”

Resultat - fortbildning

Fyra av tio fysioterapeuter saknar en fortbildningsplan

Totalt 38 procent av de svarande fysioterapeuterna inom regional primärvård svarar att de i låg utsträckning eller inte alls kommit överens med sin chef om en plan för sin fortbildning. Liknande resultat visas för uppföljningen av fortbildning, där 39 procent inte alls eller i låg grad instämmer i att deras chef har eller planerar att följa upp deras fortbildningsplan.

Diagram 7. Överenskommelse om fortbildningsplan

De som svarat ej relevant/ingen uppfattning är ej medräknade.

Tid och pengar - främsta orsakerna till att inte fortbilda sig

Mer än hälften av de svarande fysioterapeuterna i den regionala primärvården anger att det både råder brist på tid och pengar för fortbildning. 62 procent av de svarande menar att de inte alls eller i låg grad fanns tillräckligt med pengar avsatta för deras fortbildning, medan 64 procent av fysioterapeuterna upplever att de inte alls eller i låg grad hade tillräckligt med tid till att ägna sig åt fortbildningen.

I fritextsvaren anger många av fysioterapeuterna att arbetsplatsen inte erbjuder fortbildning på grund av ekonomiska skäl och ifall de vill utveckla sin kompetens

sker det på egen bekostnad. Kompetensutveckling utförs i flera fall på eget ansvar och initiativ, där de får förse sig med och hitta eget kursmaterial.

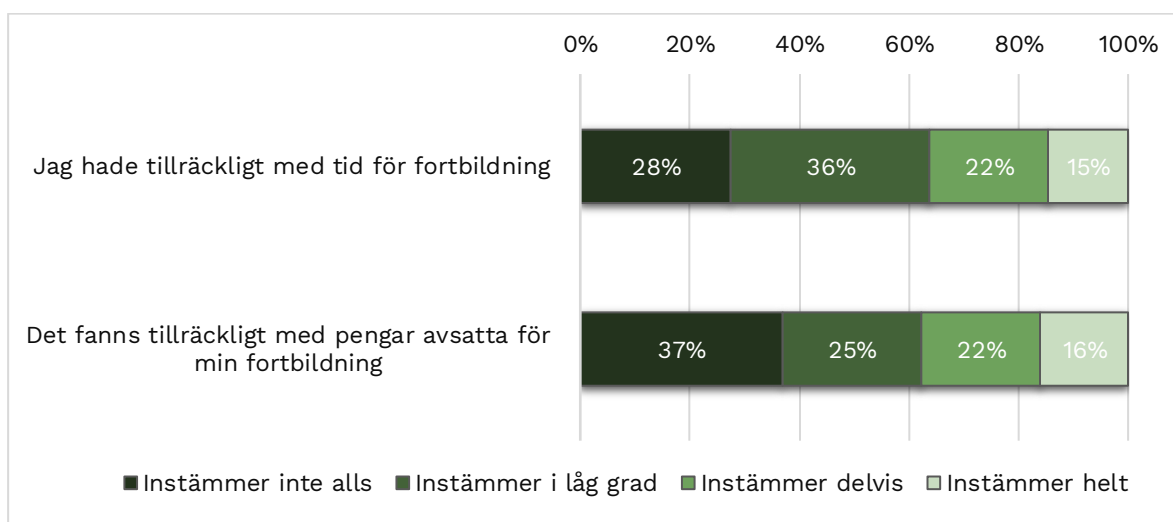
Så här skriver några av fysioterapeuterna i den regionala primärvården i enkätens fritextsvar:

"Enheterna är hårt pressade ekonomiskt vilket kan ge att arbetsgivaren inte vågar satsa på anställda och fortbildning..."

"När man gått en utbildning krävs tid för att implementera nya arbetssätt. Ofta går utbildningar delvis till spillo p g a detta. Tid är pengar i hög utsträckning..."

"Fortbildning sker i stor utsträckning på egen hand/eget ansvar. Jag ska leta upp relevant litteratur, kurser osv och planera min arbetstid så att jag kan ta del av den. Tyvärr så blir det ofta nedprioriterat p g a tidsbrist."

Diagram 8. Tid och pengar avsatta för fortbildning

De som svarat ej relevant/ingen uppfattning är ej medräknade.

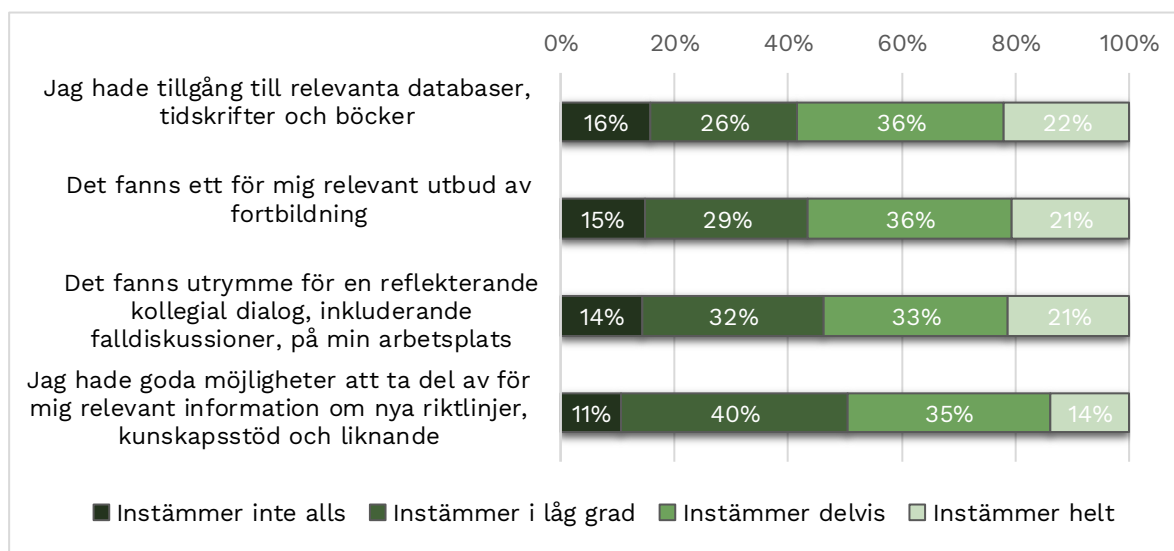
Otillräckligt med kunskapsstöd vid fortbildning

Förutsättningarna för att kunna utföra egen fortbildning inom den regionala primärvården är otillräckliga. Varannan fysioterapeut i den regionala primärvården har svarat att de inte alls, eller i låg utsträckning, haft goda möjligheter att ta del av relevant information om nya riktlinjer, kunskapsstöd och liknande.

I fritextsvaren anger några att det är mycket upp till arbetsgivaren hur ens förutsättningar till fortbildning ser ut. Vad som godkänds eller inte och att beslutet främst grundar sig i det ekonomiska tillståndet samt om det finns tid för fortbildning.

Totalt 42 procent upplever att det inte alls eller i låg grad funnits ett relevant utbud av fortbildning eller att de inte haft tillgång till relevanta databaser, tidskrifter och böcker. 46 procent menar att det inte alls eller i låg grad funnits tillräckligt utrymme för en reflekterande kollegial dialog och inkluderande falldiskussioner på sin arbetsplats.

Diagram 9. Tillgång till resurser vid fortbildning

De som svarat ej relevant/ingen uppfattning är ej medräknade.

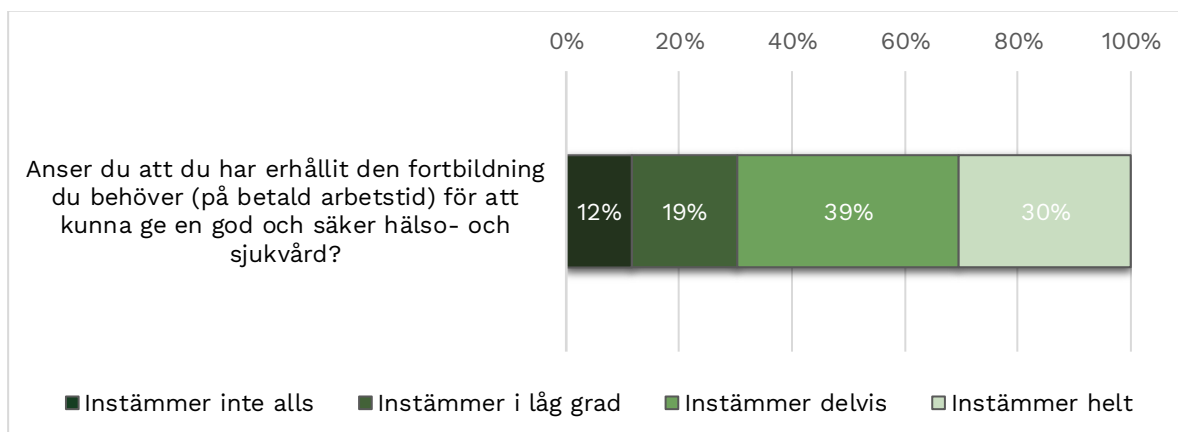
Bristfällig fortbildning – säkerställer inte god och säker vård

Totalt 70 procent av de svarande fysioterapeuterna i den regionala primärvården anser att de i någon utsträckning inte erhållit den fortbildning de behöver på betald arbetstid för att säkerställa en god och säker hälso- och sjukvård. Drygt var tionde fysioterapeut uppger att de inte alls har fått den fortbildning de behöver för att ge god och säker vård.

Totalt 40 procent av fysioterapeuterna anser att de har låga förutsättningar att kunna utvecklas genom att upprätthålla och utveckla sin kompetens, och

ungefär en tiondel uppger att de har mycket små förutsättningar att utveckla sin kompetens som fysioterapeut.

Diagram 10. Erhållen fortbildning för att ge god och säker hälso- och sjukvård

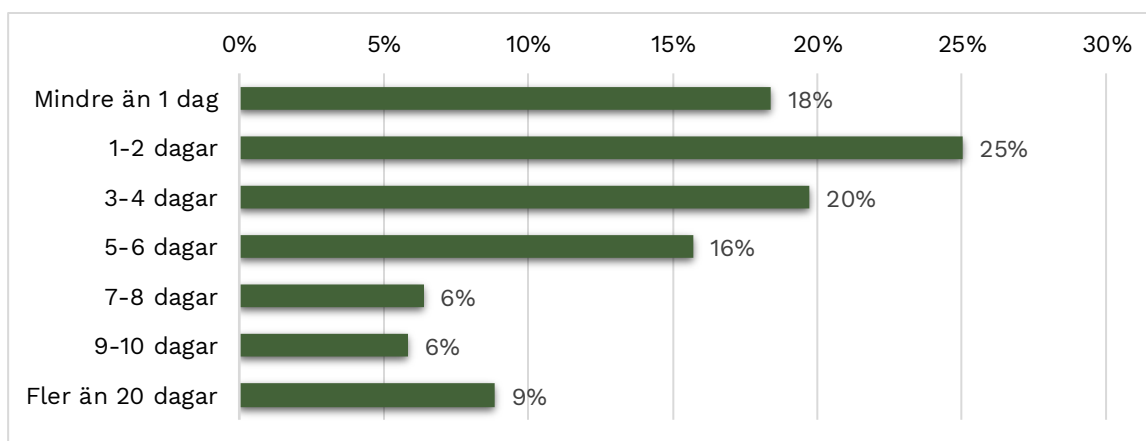

De som svarat ej relevant/ingen uppfattning är ej medräknade.

Drygt hälften lade mindre än två dagar per år på extern fortbildning

Totalt 43 procent av de svarande fysioterapeuterna i den regionala primärvården lade två dagar eller mindre på fortbildning på arbetstid under året 2023 och 18 procent lade mindre än en dag. Var femte fysioterapeut anger att de ägnade tre till fyra dagar åt extern fortbildning under arbetstid.

Diagram 11. Dagar ägnade åt extern fortbildning på arbetstid

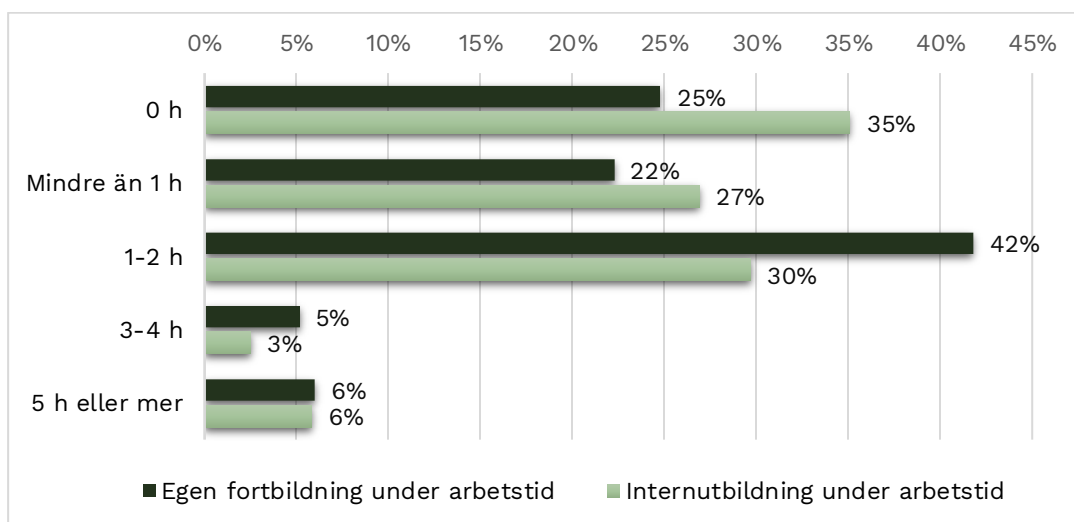

Drygt var tredje deltar inte i någon internutbildning

Totalt 35 procent av de svarande fysioterapeuterna anger att de inte ägnade någon tid åt internutbildning på arbetstid. 30 procent svarar att de deltog i internutbildning en till två timmar per vecka. Endast tre procent lade tre till fyra timmar på internutbildning.

En fjärdedel av fysioterapeuterna anger att de inte lägger ned någon tid alls på egen fortbildning per vecka under arbetstid. Drygt 40 procent uppskattar att de ägnar en till två timmar åt fortbildning på egen hand per vecka.

Diagram 12. Timmar ägnade per vecka åt internutbildning och åt egen fortbildning

Slutord: tid att förbättra arbetsvillkoren

Rapporten visar att det finns påtagliga brister i arbetsmiljön och tillgången till fortbildning för fysioterapeuterna i den regionala primärvården. Med hög arbetsbelastning, otillräcklig återhämtning, stress, låga förutsättningar att vidareutveckla sin kompetens och en ständig press att ”plocka pinnar” i stället för att ge en vård med hög kvalitet riskeras patientsäkerheten.

Som första bedömare och behandlare inom sjukvården är det av stor vikt att fysioterapeuterna inom den regionala primärvården ges de förutsättningar de behöver för att säkerställa en god och säker hälso- och sjukvård. Det är viktigt för att använda primärvårdens resurser på ett bättre sätt men framför allt för att erbjuda patienterna god och säker vård.

Detta bör vara föremål för intresse och samtal hos Sveriges regionalpolitiker och huvudmän. Till syvende och sist är det politiker som fattar beslut om hur vården ska organiseras, prioriteras och resurssättas. De behöver ta sitt ansvar. Vi Fysioterapeuter kommer ihärdigt att arbeta för att förbättra villkoren för våra medlemmar, varje dag, men vi är också gärna en del av diskussionen kring hur vårdens strukturella utmaningar ska lösas framåt.